

- ร่าง -

ไอซีทีกับการพัฒนานักสื่อสารมืออาชีพในประชาคมอาเซียน¹

ศ. ดร. ศรีศักดิ์ จามรมาน²

charmonman@gmail.com, www.charm.SiamTechU.net

และ

อาจารย์ พรพิสุทธิ์ มงคลวนิช³

pornphisud@gmail.com

---

1. บทนำ

จากข่าวหนังสือพิมพ์เนชั่น (www.nationmutimedia.com...) [1] มีประเด็นว่าเหตุใดประเทศไทยจึงได้ “บ้าคลั่ง (Crazy)” กับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ “เออีซี (AEC)” โดยทุกวันจะมีข่าวเออีซีมากมายในสื่อ คำตอบหนึ่งก็คือว่าถ้าใครเสนอโครงการใดที่มีคำว่าเออีซีก็จะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อจะเตรียมให้ชาวไทยพร้อมที่จะแข่งขันกับชาวประเทศอื่นๆ อีก 9 ประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป ฉะนั้น เช่นเดียวกับอาชีพอื่นๆ ทุกอาชีพ นักสื่อสารมวลชนก็ต้องเตรียมตัวให้พร้อมที่จะแข่งขันกับชาวประเทศอื่นๆ ในอาเซียน และการเตรียมตัวดังกล่าวก็สามารถใช้ไอซีทีซึ่งรวมทั้งอินเทอร์เน็ต และ อีเลิร์นนิ่งช่วยได้

บทความนี้ขอเสนอตัวอย่างการใช้อีเลิร์นนิ่งในการเตรียมนักสื่อสารมวลชนมืออาชีพ เพื่อให้สามารถแข่งขันกัน ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ โดยเริ่มจากตัวอย่างการใช้อีเลิร์นนิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การใช้ อีเลิร์นนิ่งในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษซึ่งจะเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อสารกันในเออีซี ผลสำรวจทักษะการสื่อสารแบบดิจิทัล ผลสำรวจทักษะที่สำคัญในความก้าวหน้าในอาชีพ และ พฤติกรรมดิจิทัลที่ทำให้ไม่เกิดผลดีในการสื่อสาร

-
1. เอกสารประกอบการอภิปราย “ร่วมสร้างนักสื่อสารมืออาชีพรองรับประชาคมอาเซียน ” จัดโดยภาควิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เนื่องในวันสถาปนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครบ 35 ปี ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เซาร์ที่ 7 กันยายน 2556
  2. บิดาลีเลิร์นนิ่งไทย บิดาลีอินเทอร์เน็ตไทย และ ราชบัณฑิตแห่งบริเทนใหญ่
  3. นายกสมาคมคอมพิวเตอร์เอซีเอ็มสาขาประเทศไทย นายกสมาคมคอมพิวเตอร์ไอทริปเปิลอีสาขาประเทศไทย และนายกสมาคมอินเทอร์เน็ตนานาชาติสาขาประเทศไทย

2. การใช้อีเลิร์นนิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

จากการประชุมเรื่องการบริหารรัฐกิจในกลุ่มประเทศในสหราชอาณาจักร ซึ่งประชุมกันที่กรุงลอนดอน เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2556 ศ. คานวา (Professor Asha Kanwa) จากหน่วยงานด้านการศึกษา หรือ “ซีโอแอล (COL = Commonwealth of Learning)” ซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เมืองแวนคูเวอร์ (Vancouver) แคนาดา และมีสาขาในเอเชียที่ นิวเดลี ประเทศอินเดีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้องค์กรในประเทศต่างๆ ได้ใช้ประโยชน์จากการศึกษาทางไกลและไอซีทีในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดย ศ. คานวา กล่าวว่า การศึกษาอบรมแบบในห้องเรียนนั้นไม่เหมาะสมที่จะใช้กับบุคลากรที่อยู่ห่างไกล ฉะนั้น จึงควรจะใช้ อีเลิร์นนิ่ง หรือ เอ็มเลิร์นนิ่ง (mLearning) ซึ่งหมายถึง อีเลิร์นนิ่งผ่านโทรศัพท์มือถือหรืออุปกรณ์เคลื่อนที่ซึ่งมีจำนวนที่ใช้กันอยู่ทั่วโลก ประมาณ 6.8 พันล้านเครื่อง นั่นคือ เท่าๆ กับจำนวนประชากรทั่วโลก แล้วโทรศัพท์มือถือในปัจจุบันก็มีราคาต่ำ และสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในเอ็มเลิร์นนิ่งได้ อนึ่ง ถึงแม้จะมีบทเรียนสำหรับอีเลิร์นนิ่ง (Courseware) อยู่มากมายในโลกนี้ แต่ส่วนมากก็ใช้ภาษาและวัฒนธรรมที่คนที่อยู่ในชนบททั้งหลายไม่คุ้นเคยแล้วยังมีปัญหาด้านค่าใช้จ่ายซึ่งมักจะสูง

มีรายงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จากหน่วยงานสหประชาชาติ “ยูเอ็นดีพี (UNDP = United Nations Development Programme)” ว่าความเชื่อที่ว่าไอซีทีเป็นอัศวินม้าขาวที่จะช่วยแก้ปัญหาด้านการไม่รู้หนังสือ ด้านสุขภาพอนามัยไม่ดี และ ด้านความยากจน นั้น อาจจะไม่เป็นความจริง ทั้งนี้ เพราะแม้ว่าสามารถจะใช้ไอซีทีช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มคุณค่าต่อกระบวนการพัฒนา แต่ก็อาจจะไม่ได้ผลตามที่ต้องการ ถ้าขาดการใช้ กลยุทธ์ที่เหมาะสม

ศ. คานวา เสนอว่ากลยุทธ์สำคัญในการใช้ไอซีทีในการพัฒนาบุคลากรคือการใช้อีเลิร์นนิ่งหรือเอ็มเลิร์นนิ่งซึ่งจะเปิดโอกาสให้ผู้สนใจในการศึกษาหาความรู้เป็นล้านคน ได้รับการพัฒนาแต่จะต้องลดช่องว่างทางการเข้าถึงระบบ (Access) ค่าใช้จ่าย (Costs) ความเสมอภาค (Equity) และ คุณภาพ (Quality)

เหตุผลสำคัญในการใช้เอ็มเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาคุณภาพบุคลากรทุกด้านรวมทั้งด้านการสื่อสารมวลชน คือ ค่าใช้จ่ายในการใช้วิธีเอ็มเลิร์นนิ่งนั้นต่ำกว่าค่าใช้จ่ายในการสอนแบบในห้องเรียน ทั้งนี้มีรายงานจากมหาวิทยาลัย เปิดแห่งเกาหลี (Korean National Open University) ว่าค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาเป็นประมาณ 6 ,000 บาท ถ้าใช้วิธีเอ็มเลิร์นนิ่งเทียบกับ 96,000 บาท ถ้าใช้วิธีในห้องเรียน ส่วนที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ศ. คานวา ก็อ้างว่าก็มีข้อมูลทำนองเดียวกับเกาหลี คือค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาถ้าใช้การศึกษาทางไกลก็เป็นประมาณ 7 ,000 บาท เทียบกับประมาณ 28,000 บาท ถ้าใช้วิธีในห้องเรียน

ในด้านคุณภาพก็มีข้อมูลว่ามหาวิทยาลัยเปิดแห่งสหราชอาณาจักร (The Open University of the UK) ติดอันดับ 5 ในบรรดามหาวิทยาลัย 100 แห่งจากการจัดอันดับขององค์กร ประกันคุณภาพ ของสหราชอาณาจักร (Quality Assurance Agency of the UK) โดยอันดับ 5 นี้ สูงกว่า มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ซึ่งได้อันดับ 6 นั่นคือสรุปได้ว่ามหาวิทยาลัยที่ใช้โอเลิร์นนิ่งก็สามารถมีผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) สูงกว่ามหาวิทยาลัยที่ใช้การเรียนการสอนในห้องเรียน

3. ทักษะภาษาอังกฤษสำหรับเออีซี

จากวิกิพีเดีย (en.wikipedia.org/wiki/List_of_official_language) [3] ภาษากลางที่จะสามารถใช้สื่อสารกันในเออีซี คือภาษาอังกฤษ และ จากเว็บอาเซียนคอนเนอร์ (aseancorner.blogspot.com...) [4] ทุกประเทศในอาเซียนมีการใช้ภาษาอังกฤษอยู่แล้วทั้งนั้น โดยของไทยภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ของผู้ที่มีความรู้ อย่างไรก็ตามนักศึกษาสื่อสารมวลชนและผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อสารมวลชนก็มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษแต่จะใช้ได้ดีเต็มที่หรือไม่ ถ้าใช้ไม่ได้ดีเต็มที่ก็อาจจะเร่งรัดพัฒนาภาษาอังกฤษของตนให้ดียิ่งขึ้น

การศึกษาหาความรู้ด้านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นนั้นอาจจะไปเรียนจากโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษที่มีอยู่มากมายหรือเรียนวิชาภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัย หรือ เรียนฟรีในเว็บก็ได้ ตัวอย่างที่ 1 ของแหล่งเรียนฟรี คือที่ “ALISON, A New World of Free Certified Learning” [5] ซึ่งมีวิชาภาษาอังกฤษมากมายหลายวิชา อาทิ 1) Diploma in English Language and literature 2) English Writing Skills 3) Introduction to Conversational English เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 2 ของแหล่งเรียนภาษาอังกฤษฟรีคือ “English Daily” [6] ซึ่งสอนภาษาอังกฤษฟรีโดยส่งแบบฝึกหัดให้ทำทุกวัน อาทิ คำศัพท์แต่ละวัน (Word of the Day) ไวยากรณ์ประจำวัน (Daily Grammar) แบบฝึกหัดประจำวัน (Daily Exercises) เกมประจำวัน (Daily Games) แบบฝึกหัดทางธุรกิจประจำวัน (Daily Business Exercises) บทความประจำวัน (Daily Articles) และ อักษรย่อประจำวัน (Daily Abbreviation) เป็นต้น

4. ผลสำรวจทักษะการสื่อสารแบบดิจิทัล

จากเว็บ “www.allthingsic.com” [7] มีการสำรวจโดยสถาบันประชาสัมพันธ์ (Public Relation Academy) ที่อังกฤษเมื่อต้นปี พ.ศ. 2556 เรื่องทักษะที่สำคัญสำหรับนักสื่อสารมวลชนได้ผลว่าร้อยละ 52 เห็นว่าทักษะการสื่อสารทางดิจิทัลเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ตามด้วยร้อยละ 46 ทักษะด้านการวางแผน และร้อยละ 44 ทักษะด้านการวัดผล

ผู้อำนวยการสถาบันกล่าวว่าทักษะด้านการสื่อสารดิจิทัลยังเป็นของใหม่ ฉะนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามจึงอาจจะยังไม่มีทักษะด้านนี้มากนัก แม้แต่นักสื่อสารที่เริ่มใช้ทักษะดิจิทัลมานานแล้วก็ยังพบว่ามีสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

หัวหน้าฝ่ายสื่อสารที่อีสต์ซัสเซ็กซ์ (East Sussex) กล่าวว่านักสื่อสารที่ดีที่สุดคือผู้ที่มีความรู้ด้านทฤษฎีอย่างมากและมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง สามารถประเมินข้อดีข้อเสียของเครื่องมือต่างๆ ฉะนั้น การพัฒนาทักษะตลอดการดำรงอาชีพการสื่อสารจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ผู้อำนวยการสมาคมนานาชาติด้านการสื่อสารกล่าวว่านักการสื่อสารตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ตนทำอยู่นั้น ได้ผล อย่างไรก็ตามการประเมินผลกำลังมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ

5. ผลสำรวจทักษะที่สำคัญในความก้าวหน้าในอาชีพ

จากเว็บ “www.ournorthstar.com” [8] เสนอผลการสำรวจ พ.ศ. 2556 เรื่อง ความก้าวหน้าทางอาชีพของนักสื่อสารว่าทักษะด้านใดกำลังได้รับความนิยมมากขึ้น การสำรวจครั้งนี้ดำเนินการเมื่อเดือน มิถุนายน – กรกฎาคม 2556 มีผู้ตอบแบบสอบถาม 200 คน ได้ผลว่าร้อยละ 82 ของผู้ตอบแบบสอบถามกล่าวว่านายจ้างระบุทักษะที่จำเป็นสำหรับนักสื่อสาร ร้อยละ 58 ของผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าตนเองไม่เข้าใจอย่างชัดเจนว่าจะพัฒนาจากความชำนาญพื้นฐานไปสู่ความชำนาญขั้นสูงได้อย่างไร ร้อยละ 41 แย้งว่านายจ้างมีเครื่องมือให้ใช้สำหรับทำให้สามารถนำความชำนาญไปสู่การปฏิบัติได้อย่างไร และร้อยละ 57 กล่าวว่าตนได้ปรึกษาหารือกับผู้บริหารว่าพอใจผลการนำทักษะไปใช้ในงานหรือไม่

นอกจากนั้นการสำรวจยังได้สอบถามว่าผู้บริหารเห็นว่าทักษะด้านใดสำคัญเพียงใด ร้อยละ 75 เห็นว่าทักษะที่สำคัญที่สุดคือการเขียนและการตรวจแก้ไขข้อความที่เขียน (Writing and Editing) ทักษะที่สำคัญรองลงมา (ร้อยละ 74) คือการสื่อสารภายใน (Internal Communication) ทักษะที่สำคัญเป็นอันดับ 3 (ร้อยละ 54) คือ สื่อมวลชนสัมพันธ์ (Media Relation) ทักษะที่สำคัญเป็นอันดับ 4 และอันดับที่ 5 (ร้อยละ 49 เท่ากันทั้ง 2 รายการ) คือ ความผูกพันกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Engagement) และ เครือข่ายสังคม (Social Media)

6. พฤติกรรมดิจิทัลที่ทำให้ไม่เกิดผลดีในการสื่อสาร

เว็บ “expertaccess.cincom.com” [9] เสนอพฤติกรรมที่ทำให้ไม่เกิดผลดีในการสื่อสารและควรหลีกเลี่ยง 10 ประการ ประการที่ 1 ให้ออกไปสักก้าวหนึ่งเพื่อจะเดินหน้าต่อไป ทั้งนี้ มีพัฒนาการด้านการสื่อสารในปัจจุบัน อาทิ เครือข่ายสังคมอย่างทวิตเตอร์ที่ทำให้นักการสื่อสารอาจจะปากไวและมือไวไปหน่อย นั่นคือ อาจจะ พูดพล่อยๆ ทำให้ผู้ได้รับการสื่อสารดังกล่าวเกิดความไม่พอใจ ฉะนั้น ก่อนจะทวิตก็ให้คิดให้ถี่เสียดีก่อน

ประการที่ 2 ให้เข้าใจว่าการส่งข้อความ (Send) ไม่ได้หมายความว่าข้อความจะถึงผู้รับโดยทันที นั่นคือ ผู้รับจะได้รับข้อความของเราก่อนเมื่อผู้รับเปิดอ่านข้อความนั้น ประการที่ 3 อย่าเสียเวลามากเกินไปกับสื่อสังคม นั่นคือนักสื่อสารในปัจจุบันแต่ละคนมักจะมีเพื่อนฝูงมากมายในเครือข่ายสังคม บางคนอาจจะมึนเพื่อนเป็นร้อยเป็นพัน เป็นหมื่นคน แล้วไปเสียเวลามากมายในการอ่านและส่งข้อความซึ่งไม่ได้มีประโยชน์อะไรและทำให้ไม่มีเวลาได้

ทำงานด้านสื่อสารอย่างจริงจัง ยิ่งกว่านั้น เมื่อไปเสียเวลาสื่อสารและอ่านข้อความจำนวนมากเป็นร้อยเป็นพันเป็นหมื่น ก็อาจจะหลงลืมที่จะสื่อสารกับคนที่สำคัญแล้วทำให้คนที่สำคัญนั้นไม่พอใจจนเสียเพื่อน ไปเลยก็ได้

ประการที่ 4 หยุดสื่อสารเพื่อให้มีเวลาคิดสัก 1 นาที ทั้งนี้ การใช้ถ้อยคำสื่อสารทางเครือข่ายสังคมอาจจะช่วยให้ได้เพื่อนใหม่แต่ก็อาจจะทำให้เสียเพื่อนเก่าภายในเวลาเป็นวินาทีที่เราส่งข้อความที่เพื่อนเก่าไม่พอใจเป็นอย่างมากไปให้ ประการที่ 5 อย่าเป็นตัวของตัวเองมากเกินไป โดยส่งข้อความไปโดยไม่อ่านไม่คิดให้รอบครอบเสียก่อน ทั้งนี้ พฤติกรรมแบบนี้เกิดขึ้นเป็นประจำกับคนที่มกยอยู่กับเครือข่ายสังคม

ประการที่ 6 ตั้งคำถามกับคำถามของเราก่อนที่จะส่งไป นั่นคือ ก่อนจะถามคำถามอะไรในเครือข่ายสังคมก็ให้อ่านเองหลายๆ รอบก่อนจะส่ง ตัวอย่างที่เกิดขึ้นบ่อยๆ ก็คือ ส่งคำถามไปว่า “คุณแม่ของเธอจะมากินข้าวด้วยคืนนี้ อีกหรือเปล่า” ซึ่งดูเหมือนจะเป็นคำถามธรรมดาๆ แต่อาจจะทำให้ผู้รับโกรธเพราะผู้ส่งเคยแสดงความเห็นว่าคุณแม่ของผู้รับเป็นคนนิสัยไม่ดีแบบที่ชอบดูคาวๆ คำว่าเพื่อนของลูก ฉะนั้น เพื่อนของลูกจึงไม่ชอบคุณแม่ เป็นต้น ประการที่ 7 อย่าพยายามแก้ปัญหาคือทุกอย่างให้เสร็จในปัจจุบันทันด่วน ทั้งนี้ เมื่อมีเครือข่ายสังคมอย่างทวิตเตอร์นักสื่อสารก็มักจะสื่อสารโดยไม่จำเป็น ในเรื่องที่ไม่เป็นเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องที่สะเทือนอารมณ์

ประการที่ 8 ปล่อยให้คนที่อยากจะชนะได้ชนะเสียบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่ชอบพูดมากและคนที่คือหลายๆ นักสื่อสารที่ดีก็อย่าไปเสียเวลาถกเถียง นั่นคือ ปล่อยให้คนพวกนั้นชนะไปบ้าง ประการที่ 9 อย่าโต้ตอบอย่างรุนแรง หรือโต้ตอบเบาๆ บ้าง ทั้งนี้ ผู้คนส่วนมากมักจะชอบโต้ตอบอย่างรุนแรง อาทิ ส่งอีเมลล์หรือข้อความรุนแรงมากๆ ก็ทำให้ผู้รับตอบมาอย่างรุนแรงเช่นกัน นั่นคือ ควรจะส่งข้อความที่สุภาพเรียบร้อยและทำให้เรื่องสงบลงได้ง่ายกว่า ประการที่ 10 อย่าทำตนเป็นคนน่ารำคาญ ทั้งนี้ ในปัจจุบันมักเข้าใจผิดกันว่าการใช้เครือข่ายสังคมแบบสายฟ้าแลบ เร้าอารมณ์ และก่อให้เกิดความสนุกสนานนั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่ผู้รับอาจจะเบื่อรำคาญก็ได้ถ้าผู้ส่งส่งแบบนั้นทุกที

7. สรุป

เพื่อเตรียมพร้อมที่จะแข่งขันกับชาวประเทศอีก 9 ประเทศในประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนนักสื่อสารของไทยก็ต้องเตรียมตัวเตรียมใจให้ดี บทความนี้เสนอ ตัวอย่างการใช้อิเลิร์นนิ่งในการเตรียมนัก สื่อสารมวลชนมืออาชีพ เพื่อให้สามารถแข่งขันกันในประเทศอาเซียนได้ โดยเริ่มจากตัวอย่างการใช้อิเลิร์นนิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การใช้อิเลิร์นนิ่งในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษซึ่งจะเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อสารกันในเออีซี ผลสำรวจทักษะการสื่อสารแบบดิจิทัล ผลสำรวจทักษะที่สำคัญในความก้าวหน้าในอาชีพ และ พฤติกรรมดิจิทัลที่ทำให้ไม่เกิดผลดีในการสื่อสาร

ขอเชิญท่านผู้สนใจหาข้อมูลเพิ่มเติมจากคู่มือเพื่อนำไปศึกษาหาความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่อไป

บรรณานุกรม

(เรียงตามการอ้างอิงแบบเดียวกับเชิงบรรณ)

1. Chongkittavorn, K. “Why Thailand is crazy over AEC.”
<www.nationmultimedia.com/opinion/Why-Thailand-is-crazy-over-AEC...>
Accessed 1 September 2013.
2. Kanwar, A. “Can ICT support human resource development? “
< www.col.org › Home › RESOURCES › Speeches & Presentations › 2013>
Accessed 1 September 2013.
3. Wikipedia, “List of official languages by institution.”
<en.wikipedia.org/wiki/List_of_official_languages_by_institution>
Accessed 1 September 2013.
4. ASEAN Corner. “Official and Spoken language of Countries in ASEAN”
<aseancorner.blogspot.com/2012/06/official...>
Accessed 4 September 2013.
5. Alison. “English Free Online Courses”
< Alison.com/learning/English?gclid=CNjR9u6hs7kCFQk4goodBF0ACQ>
Accessed 4 September 2013.
6. English Daily. “Learn English Online with ENGLISH DAILY.”
<www.english-daily.com.> Accessed 4 September 2013.
7. Miller, R. “Mind the Digital communications skills”
<www.allthingsic.com/mind-the-gap/> Accessed 4 September 2013.
8. Northstar. “New 2013 Communicators Career Growth Surver shows how, and where, skills are growing.”
<www.ournorthstar.com> Accessed 4 September 2013.
9. Tumlim, G. “How Misusing Digital Tools Undermines Results.”
< expertaccess.cincom.com/.../how-misusing-digital-tools-undermi...> Accessed 4 September 2013.